

info

resničnost, ocenjuje, da bi prepričljivost VR dogajanja lahko pričarali le z velikimi vlaganji - trenutni stroški za vsak posamezen sedež naj bi znašali 75.000 USD, vendar pri Sonyju že govorijo o opremi, ki naj ne bi stala več kot 7.500 USD na gledalca.

John Sayles (**Mesto upanja**) v tujini išče financerje za svoj prvi otroški film: **The Secret of Roan and Inish**, ki naj bi ga začeli snemati 15. aprila. Tuji distributerji, ki si bodo s svojim vložkom pridobili pravice za svoje teritorije, naj bi pokrili projekt, katerega budžet je ocenjen na 6–7 milijonov USD. Producentki sta Sarah Green in Maggie Renzi, film pa bodo predvidoma snemali na Irskem.

Veteran Burt Kennedy, avtor številnih westernov, bo po svojem scenariju režiral **The Savage Land** (Finnegan-Pinchuk Prods./Brigade Prods.). Po dvajsetih letih je to prvič, da Kennedy spet režira western (leta 1973 je posnel **Roparje vlaka, The Train Robbers**, z Johnom Waynom in Ann-Margret v glavnih vlogah). Budžet naj bi bil pod 15 milijonov USD, snemati pa bodo začeli konec zime 92/93. V naših kinematografih smo lani videli njegovega **Predmestnega komandosa (Suburban Commando)** s Hulkom Hoganom v glavni vlogi, Kennedy pa je bil tudi koscenarist Eastwoodovega filma **Beli lovec, črno srce (White Hunter, Black Heart)**.

Švicarski prvi resni korak na poti vključevanja v evropske koprodukcijske igre je to državo stal okoli 5,5 milijona CHF (4 milijone USD), kar je doslej največja švicarska investicija v katerikoli film. Gre za švicarsko-nemško-francosko koprodukcijo **Der Grüne Heinrich**, katere snemanje so konec lanskega leta zaključili, skupen budžet pa je znašal okoli 6 milijonov USD. V letu 1991 Švica nobeni koprodukciji ni namenila več kot 400.000 USD subvencij.

info

tako izbral nekakšno srednjo pot, ki naj bi omilila ta skepticizem: gledalcu je ponudil vse in nič hkrati; se pravi umetnost in profesionalizem specialnih efektov, za katere je bila zadolžena vodilna firma **Industrial Light & Magic**, ki nam nazorno prikaže tisto, česar se sploh ne da videti — nevidnega človeka. Delo je sicer obrtniško prvovrstno opravljeno, toda Carpenter je spet postal »neviden«: film, kot je **Spomini nevidnega človeka** bi lahko s pomočjo Lucasove tovarne iluzij posnel vsakdo, medtem ko so filmi profila **The Dark Star** in **Halloween** nekaj, kar lahko posname samo John Carpenter. Tudi nevidnega človeka bi lahko igral vsakdo; Chevy Chase se tako v filmu pojavi le kot magnet za množice, ki se še vedno spominjajo komičnih vlog, v katerih je nekoč blestel; Chevy Chase je tako samo še en specialni efekt in se kot tak kljub vlogi tistega, ki ga ne vidimo, v filmu večkrat pojavi — ni pa jasno, ali zato, da bi ga prepoznali kot Chevyja Chasa ali pa kot specialni efekt, kar pa je v skrajni konsekvenci isto.

Carpenter pa vseeno ve, da filme z nizkim proračunom (ki potem postanejo planetarne uspešnice) ljudje še vedno gledajo, npr **Ghost** v zadnjem času, na katerega film tudi posredno opozarja: kaj je **Spomini nevidnega človeka** drugega kot s fizikalnimi zakoni utemeljen **Ghost** in po drugi strani tudi konkretizirana poanta **Darkmana**, človeka, ki ne obstaja, če ga ne definira okolje, ali, boljše, institucije in prijatelji, ki ga poznajo in skozi zavedanje katerih tudi obstaja? Sam Neill kot agent CIE v filmu pripomni, da je bil Chevy Chase neviden, še preden je to v resnici postal: brez kartoteke, brez staršev in brez pravih zancev; in **Spomini nevidnega človeka** so dokaz, da se tudi Carpenter boji, da bo v žanrskem in filmskem svetu nasploh postal na podoben način »neviden«, če ne bo snemal filmov, kot je **Spomini nevidnega človeka**. Zanimivo, naš strah pa gre ravno v nasprotno smer.

KOSEC THE LAWNMOWER MAN

Režija:
Brett Leonard

Scenarij:
Leonard Everett
po zgodbi Stephena Kinga

Fotografija:
Russell Carpenter

Glamba:
Dan Wyman

Igrajo:
Jeff Fahey, Pierce Brosnan,
Jenny Wright, Mark Bringleson

Produkcija:
Allied Vision/Lane Pringle,
Fuji Eight Co.
ZDA, 1992

Režiser Brett Leonard se je pri snemanju filma **The Lawnmower Man** zavedal, da so vse zgodbe, ki tvorijo *sci-fi*, *fantasy* in horor žanr že zapisane, bodisi v bibliji bodisi v romanih Stephena Kinga; in zato je v film vpletel oboje. Njegov film pa je tudi manjkajoči člen, ki povezuje filme, kot sta **Tron** (Steven Lisberger, 1982) in **War Games** (John Badham, 1983), v katerih je navidezna resničnost še vedno neraziskan računalniški fenomen in elektronska dežela čudes, s takojšnjo klasiko **Total Recall** (Paul Verhoeven, 1990), v kateri Arnold Schwarzenegger navidezne resničnosti od tiste prave ne loči več, toda kljub temu ohrani vse čute, s katerimi to navidezno resničnost doživlja kot nekaj konkretnega in nevarnega. **The Lawnmower Man** tako računalniško igrico poveča na format filma s sredstvi, ki nobeni od teh »navideznih resničnosti« ne jemljejo njunega specifičnega šarma.

Da pa bi bil učinek prepričljivejši, je oboje zavito v svetopisemsko zgodbo o Jobu in njegovih tožbah, ki jih Jeff Fahey kot Jobe Smith (Smith lahko razumemo kot slehernik), prepričljivo upodablja v liku mentalno zaostalega vrtnarja — kosca, razpetega med križ in kosilnico, vero in delo, s katerim se oddolži družbi, ki v svojem okolju tolerira njegovo drugačnost. Jobu,

ki upa, da bo nekoč poplačan za svoj trud, se zgodi tisto, kar se mu mora: obišče ga angel v liku znanstvenika Angela (Pierce Brosnan) in mu nakaže resnico, da bodo zadnji prvi in prvi zadnji — toda ne tu, v realnosti, temveč v navidezni resničnosti, umetnih nebesih.

Jobe se s pomočjo stimulativnih drog in računalnika, ki ga kot Lazarja obudijo od »mrtvih«, najprej spremeni v angela uničenja, nato pa v boga v svetu, kjer razen njega ni nikogar drugega: v *cyber-spaceu*. Jobe v realnem svetu od tega trenutka dalje lahko funkcionira samo še prek navidezne resničnosti, kajti čutov in telesnosti se je kot entiteta, ki ima telekinetične in telepatične sposobnosti, pač znebil; empirično doživljanje okolja ohrani le kot spomin na obstajanje v prejšnji materialni in senzualni dimenziji.

Jobe tako v svoji želji po božanski moči pozabi na dejstvo, da kot breztelesno bitje v realnosti, ki temelji na petih čutih, ne more obstajati; posledica tega je, da se preseli v računalniško mrežo, ki mu to edinstveno božanskost omogoča: v *cyber-spaceu* lahko vidi, sliši in čuti ter svoje božansko rojstvo oznanja s sočasnimi zvonjenjem vseh telefonov na svetu — toda tega, da bi sam dvignil slušalko ali pa preprečil, da jo kdo dvigne, mu navidezna resničnost ne omogoči. S tem, ko Jobe pridobi ves čas, hkrati izgubi ves prostor — vsaj do takrat, dokler v navidezno resničnost ne bo zašel še kakšen od »tehnovernikov«, ki pa bo itak postal enak njemu.

The Lawnmower Man se tako konča na pravem mestu in v pravem trenutku: pred spoznanjem krute resnice, da je elektronska geneza boga sicer možna, toda tak bog ostaja nemočen in zaprt v svetu, ki je predaleč od slehernikovega. Ob filmu se tako nehoti spomnimo na kratko zgodbo Frederica Browna, v kateri superračunalniku zastavijo eno od večnih vprašanj: *Ali bog obstaja?* in ta odgovori: *Da, zdaj obstaja*. Film **The Lawnmower Man** dodaja tisto, do česar se tovrsten bog v svetu, odrezanem od realnosti, kmalu dokoplje: In prekleto dolgčas mu je, saj mu ni dano čutiti lastnega sveta.